

Styret i Høland og Setskog Sparebank
Postboks 54
1941 BJØRKELANGEN

VÅR REFERANSE

19/3395

DERES REFERANSE

UNNTATT OFFENTLIGHET

Offl. § 13 1. ledd, jf. fvl. § 13
1. ledd nr. 1-2
Gjelder merkede avsnitt

DATO

08.10.2019

Merknader - endelig rapport

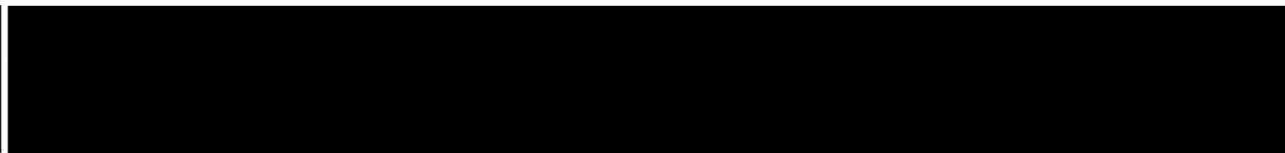
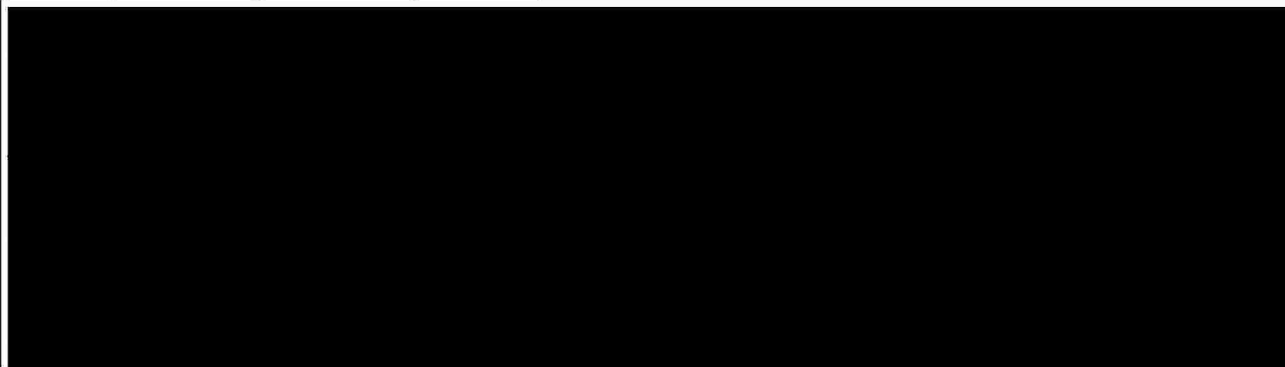
Finanstilsynet gjennomførte stedlig tilsyn i Høland og Setskog Sparebank 23.-24. mai 2019. Tilsynet hadde som formål å vurdere bankens risikoprofil på kreditt-, likviditets- og markedsrisikoområdet og bankens styring og kontroll på disse områdene. Bankens internkontroll og etterlevelse av hvitvaskingsregelverket ble også behandlet.

Til grunn for disse merknadene ligger Finanstilsynets foreløpige rapport av 28. juni 2019 og styrets kommentarer til rapporten i brev av 28. august 2019. Finanstilsynet har følgende merknader etter det stedlige tilsynet:

FORHOLD KNYTTET TIL RISIKONIVÅ OG KAPITALISERING

Eksposering og porteføljekvalitet på kredittrisikoområdet

Porteføljekvalitet og konsentrasjonsrisiko

Kapitalkravforskriften – risikovekting

Finanstilsynet vurderte i foreløpig rapport at volumet av engasjementer med 150 prosent risikovekt fremstår som lavt og påviste dette gjennom et konkret engasjement. Det fremgår av styrets svarbrev at banken vil ta til følge Finanstilsynets vurdering av engasjementet, og at engasjementet vil bli omklassifisert som tapsutsatt og med 150 prosent vekt pr. utgangen av 3. kvartal 2019.

FINANSTILSYNET

Revierstredet 3
Postboks 1187 Sentrum
0107 Oslo

Telefon 22 93 98 00
Telefaks 22 63 02 26

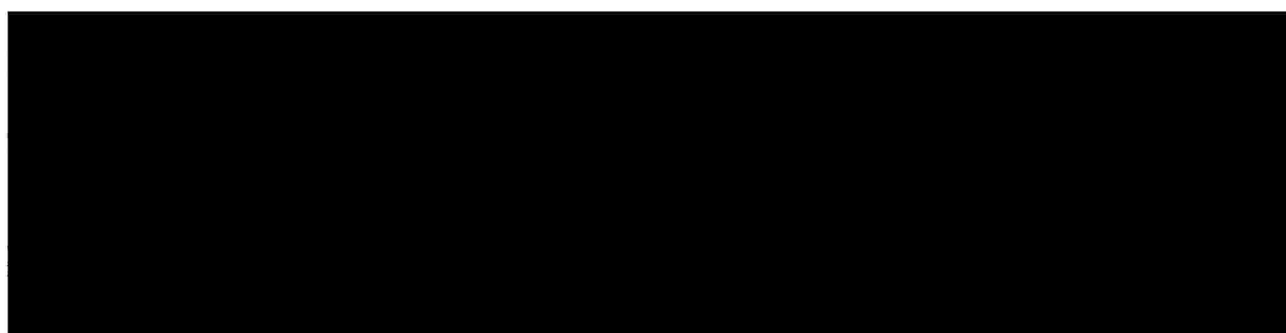
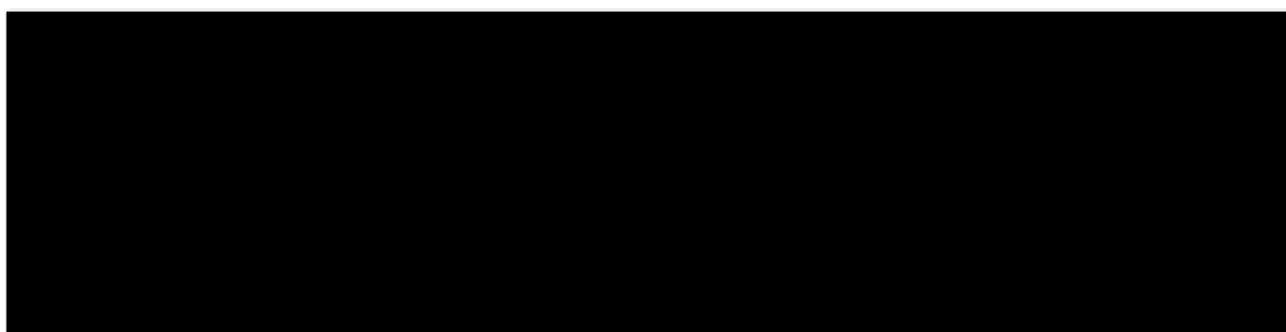
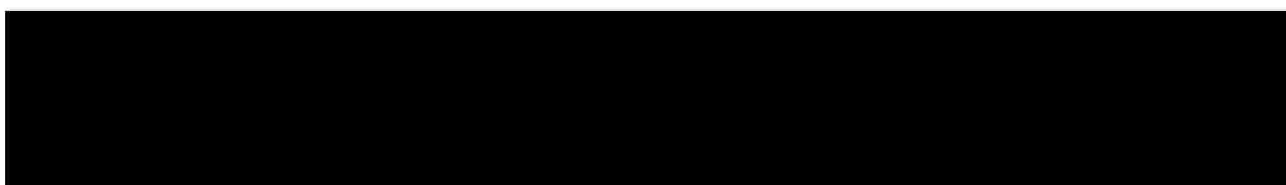
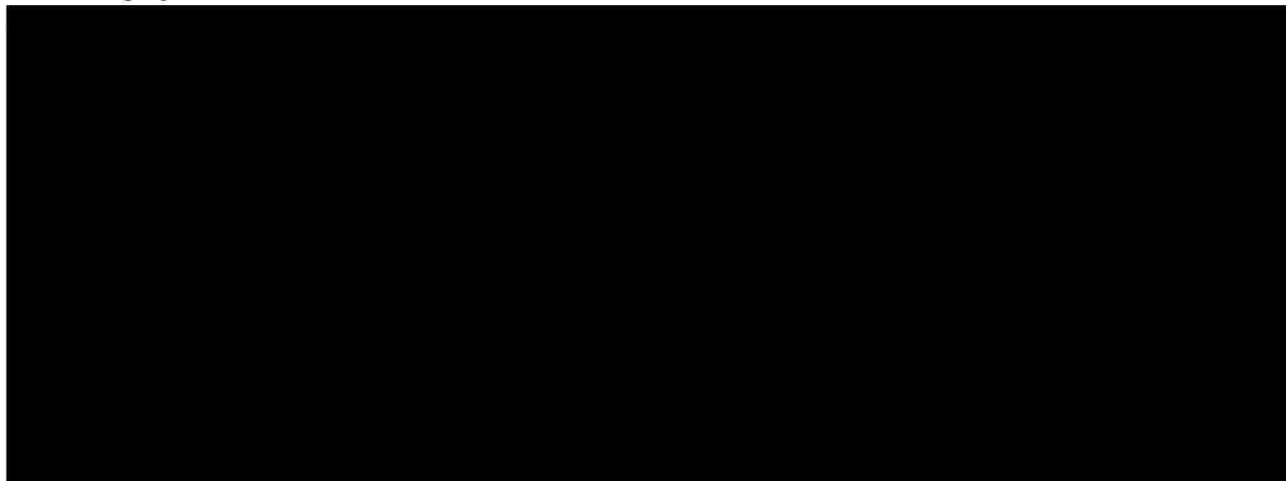
post@finansstilsynet.no
www.finanstilsynet.no

Saksbehandler

Finn Ove Arnestad
Dir. tlf 22 93 98 00

Finanstilsynet vurderer at bankens etterlevelse av kapitalkravforskriftens bestemmelser om 150 prosent risikovekting ikke har vært korrekt. Finanstilsynet vil peke på at dette har bidratt til at bankens rapporterte kapitaldekning har vært for høy.

Enkeltengasjementer

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

FORHOLD KNYTTET TIL STYRING OG KONTROLL

Overordnet styring og kontroll

Organisering

Bankens risikostyrings- og compliancefunksjon er tillagt administrativ leder, som er medlem av ledergruppen og har overordnet ansvar for administrasjonsavdelingen.

Regelverket stiller strenge krav til virksomhetsstyring med blant annet lovkrav om uavhengige kontrollfunksjoner. CRR/CRD IV-forskriften legger til grunn at styrings- og kontrollordninger, samt retningslinjer og rutiner, skal stå i forhold til risikoen ved og omfanget av virksomheten. Finanstilsynets vurdering av organiseringen baserer seg på prinsippet om forholdsmessighet. Få ansatte vil ofte gi utfordringer oppgavefordelingen uten at interessekonflikter oppstår. Kontrollspenn og nødvendig kompetanse på alle risikoområder kan også gi utfordringer. Finanstilsynet forventer at styret er særlig oppmerksom på at kontrollfunksjonen må ha tilstrekkelig med ressurser og ikke kan involveres i utøvelsen av de tjenester eller funksjoner som skal kontrolleres.

Rapportering

Finanstilsynet vurderte i foreløpig rapport at den kvartalsvise compliancerapporteringen er lite informativ hva gjelder status på tiltak som skal gjennomføres i henhold til årsplan, noe som ville gi et mer helhetlig bilde på complianceområdet. Finanstilsynet noterer av styrets svarbrev at oversikt med status over planlagte tiltak gjennom året vil inngå i rapporteringen fra og med 2. kvartal 2019.

Finanstilsynet viste i foreløpig rapport til at det ikke rapporteres på alle fastsatte rammer for risiko. Videre vurderte Finanstilsynet at risikorapporten med fordel kan suppleres med flere analytiske og fremadskuende kommentarer, med vekt på tiltak og oppfølging av tiltak ved eksempelvis rammebrudd. Finanstilsynet noterer fra styrets svarbrev at banken vil gjøre endringer i rapportering av risiko slik at det rapporteres på samtlige rammer som er fastsatt av styret.

Internkontrollgjennomgang

Finanstilsynet pekte i foreløpig rapport på enkelte svakheter i siste vurdering av bankens system for risikostyring og internkontroll. Det fremgår av styrets svar at det vil gjøres endringer i den årlige internkontrollgjennomgangen, slik at rapporten dekker alle virksomhetsområder og det tydeligere fremgår at det er administrerende banksjef som rapporterer og er ansvarlig for internkontrollen ovenfor styret.

Styring og kontroll av kredittrisiko

Fordeling på risikoklasser - porteføljekrav

Finanstilsynet pekte i foreløpig rapport på at det i policy ikke er satt rammer for porteføljekvalitet, herunder maksimumsrammer for høyrisikoporteføljen, inkludert risikoklasse 11 og 12. Finanstilsynet ba om at styret som ledd i overvåkingen og styringen av kredittrisiko fastsetter rammer for porteføljekvalitet. Finanstilsynet registrerer fra styrets svarbrev at styret vurderer at porteføljekvaliteten er i tråd med fastsatt risikotoleranse om moderat kredittrisiko. Finanstilsynet merker seg at styret i løpet av innværende år vil fastsette rammer for porteføljekvalitet, og at utvikling i porteføljekvaliteten vil følges opp mot rammene i den kvartalsvise risikorapporteringen.

Bransjeeksponering

I foreløpig rapport vurderte Finanstilsynet at den samlede fastsatte rammen for næringsgruppe "bygg og anlegg" og "omsetning, drift av fast eiendom" favner vidt, og Finanstilsynet ba om styrets vurdering av hvilke prioriteringer og hensyn som legges til grunn i styringen og rammesettingen. Finanstilsynet noterer fra styrets svarbrev at styret vurderer at rammene er hensiktsmessig ettersom banken, gitt geografi og næringsutvikling, er relativt høyt eksponert i boligutvikling. Styret fremholder i sitt svarbrev at eksponeringen i hovedsak er knyttet til engasjementer på styrets beslutningsnivå, og at styret vurderer at banken har god innsikt i engasjementene. Det er Finanstilsynets vurdering at rammesettingen og bankens eksponering innebærer en vesentlig bransjekonsentrasjon. Finanstilsynet understreker viktigheten av at banken med jevne mellomrom nøye vurderer denne konsentrasjonsrisikoen.

Store engasjementer

Finanstilsynet viste i foreløpig rapport til forskrift om store engasjementer og EBAs anbefalinger datert 14. november 2017, som erstatter CEBS' retningslinjer fra 2009². Finanstilsynet vurderte i foreløpig rapport at banken på grunnlag av kredittpolicy synes å legge en for snever tolkning til grunn i gruppering av store engasjementer. Finanstilsynet forventer at banken vurderer og dokumenterer konsolideringsspørsmålet også basert på økonomiske forbindelser og bestemmende innflytelse. Finanstilsynet noterer at banken ved oppdatering av kredittpolicy vil presisere bestemmelsene om konsolidering.

Fullmaktsystemet

Finanstilsynet noterer fra styrets svarbrev at banken ved oppdatering av kredittpolicy vil vurdere å differensiere fullmakter på risikoklasse.

Bevilgningskriterier

Inntak nye kunder

Finanstilsynet noterer av styrets svarbrev at banken vurderer at det med bakgrunn i vedtatt kredittpolicy og boliglånsforskriften ikke er nødvendig eller hensiktsmessig med krav til risikoklasser for nye kunder på PM. Styret legger også samme vurdering til grunn på BM-området med bakgrunn i vurdering av omfang av inntak av nye BM-kunder og vurdering av lokal tiknytning.

² Se Finanstilsynets rundskriv 13/2017 "Ny anbefaling om tilknyttede motpartar":
<https://www.finanstilsynet.no/nyhetsarkiv/rundskriv/2017/ny-anbefaling-om-tilknyttede-motpartar/>

Finanstilsynet fastholder at etablering av eksplisitte bevilgningskriterier for inntak av nye BM-kunder er god praksis for forsvarlig kredittstyring i banker og videre at avvik fra slike kvalitetskrav følges opp gjennom løpende rapportering til styret

Sikkerheter og egenkapital

Finanstilsynet pekte i foreløpig rapport på at det alltid bør stilles krav til egenkapital i utviklingsprosjekter, og at vurdering av sikkerheter bør være konservativ. Finanstilsynet etterlyste tydeligere krav i kredittpolicy om i hvilke tilfeller krav til egenkapital i utviklingsprosjekter kan bortfalle og i hvilke tilfeller kravet til beregning av forsvarlig verdi av sikkerheter kan fravikes. Det fremgår av styrets svarbrev at eksplisitte krav vil variere, og at styret ved større engasjement er direkte involvert i beslutningen. Det er Finanstilsynets vurdering at banken i flere BM-engasjementer aksepterer høye belåningsgrader. Det forventes at beslutninger som avviker fra fastsatte krav i policy begrunnes og dokumenteres tydelig i kredittsakene.

Covenants

Finanstilsynet pekte i foreløpig rapport på at kredittpolicy ikke angir krav til covenants. Kredittåndboken angir at det i saksnotatet bør vurderes covenants, hvoretter det listes opp mulige covenants. Finanstilsynet kan ikke se at covenants anvendes eller følges opp i bankens kredittprosess- og rapportering. Finanstilsynet har merket seg at styret i sitt svarbrev opplyser at covenants benyttes i stor utstrekning, at disse spesifiseres i lånetilsagn og følges opp i tilfredsstillende grad av rådgiver og i BM-team. Finanstilsynet opprettholder på grunnlag av mottatt dokumentasjon og gjennomgang under det stedlige tilsynet at anvendelsen og oppfølging av covenants ikke er tilfredsstillende dokumentert.

Boliglånsforskriften – kriterier for bruk av fleksibilitetskvoten

Av styrets svarbrev går det fram at kredittpolicy ikke definerer kriterier for bruk av fleksibilitetskvoten, men at anvendelsen er basert på avvik fra krav til enkeltkunder definert i kredittpolicy og særskilt forsvarlighetsvurdering. Styret vurderer at beslutninger basert på anvendelse av fleksibilitetskvoten og tilhørende oppfølging og rapportering fungerer tilfredsstillende. Finanstilsynet forventer at banken definerer tydelige kriterier for anvendelse av fleksibilitetskvoten, jf. boliglånsforskriften §8.

Samfunnsansvar

Finanstilsynet pekte i foreløpig rapport på at kredittpolicy ikke angir krav om at samfunnsansvar skal inngå som del av kredittvurderingen av kunden og som eget punkt i saksnotatet der det er relevant. Finanstilsynet merker seg fra styrets svar at banken har et generelt fokus på samfunnsansvar (CSR), men at styret foreløpig ikke har planer om å etablere CRS som en standarddel av kredittprosessen. Etter Finanstilsynets vurdering kan manglende prioritering og oppmerksomhet om integrering av samfunnsansvar i blant annet kredittprosessen representere en svakhet i bankens risikostyring på kredittrisikoområdet.

Kredittbevilgningsprosess

Saksutredning

Finanstilsynet har under det stedlige tilsynet og i tidligere stedlige tilsyn pekt på at banken bør forbedre kvalitet, innhold og dokumentasjonen av grunnlaget for kredittbeslutningene, spesielt med

tanke på å analysere og vurdere låntakers økonomiske stilling og betjeningsevne. Finanstilsynet ba i foreløpig rapport styret gjøre rede for tiltak for å forbedre kvaliteten i kredittoppsettene på BM og PM. Finanstilsynet merker seg fra styrets svar at kredittåndboken vil bli oppdatert med spesifikke krav til saksfremstilling på BM, og at styret vil ha en særskilt gjennomgang av standardnotater og stikkprøvebasert gjennomgang av BM-kreditsak besluttet på lavere nivå. Styret vil også foreta en særskilt gjennomgang av PM-saker.

Målemetoder – risikoklassifisering og anvendelsesområder

Finanstilsynet forventer at styret på grunnlag av risikorapporteringen nøye overvåker og vurderer risikoprisingen i porteføljen.

Nedskrivingsvurderinger - overvåking og rapportering

Nedskrivninger i trinn 3 (individuell vurderte nedskrivninger)

Banken har ikke definert kriterier for objektive indikasjoner for kredittap basert på observerbare hendelsesdata i IFRS 9 (kredittforringet utlån). Finanstilsynet reiste i foreløpig rapport spørsmål om banken har en manglende eller for snever tilnærming i vurderingene, herunder mangelfulle definerte kriterier basert på objektive bevis for nedskrivingsvurderinger i IFRS 9, som er en videreføring av kriteriene i IAS 39 (jf. også utlånsforskriften). Finanstilsynet understreket i foreløpig rapport betydningen av at banken ved trinn 3-nedskrivninger (individuelle tapsvurderinger) estimerer forventningsrette kontantstrømmer fra realisering av sikkerhetsverdiene. Dette innebærer blant annet at det gjennomføres en fornyet vurdering av sikkerhetsverdier dersom situasjonen skulle tilsi det. Basert på mottatt dokumentasjon og styrets svarbrev vurderer Finanstilsynet at bankens tapsvurderinger i trinn 3 ikke er i tråd med IFRS 9. Bankens må forbedre rutinene rundt nedskrivingsvurderingene og dokumentere disse vurderingene bedre.

For flere engasjementer kan det ha gått lang tid etter siste kredittbeslutning og gjeldende handlingsplan, hvilket medfører at det ikke nødvendigvis foreligger oppdatert og helhetlig informasjon. Finanstilsynet vil peke på viktigheten av konkrete, målsatte og tidfestede handlingsplaner. Finanstilsynet stilte i foreløpig rapport spørsmål om engasjementer som blir gjenstand for trinn 3-nedskrivninger og engasjementer som klassifiseres som høyrisikoengasjementer bør underlegges fornyet vurdering i form av behandling og godkjenning av oppdatert kredittsak og etterfølgende status- og handlingsplanvurderinger. Det fremgår av styrets svar at nedskrivninger fortløpende vurderes av administrasjonen og refereres i eller besluttes i styret. En samlet vurdering gjøres minimum to ganger i året for et definert utvalg av større kunder.

Det er Finanstilsynets vurdering at engasjementer som blir gjenstand for trinn 3-nedskrivninger og engasjementer som klassifiseres som høyrisikoengasjementer bør gis fornyet vurdering i form av behandling og godkjenning av oppdatert kredittsak med tilhørende handlingsplaner. Finanstilsynet peker på at tapsvurderingene skal foretas i forbindelse med den kvartalsvise regnskapsavleggelsen.

Tapskonstatering

Banken konstaterte i 2018 tap på 8,9 millioner kroner på engasjementer hvor det tidligere ikke var foretatt individuell nedskrivning, mot 10,6 millioner kroner året før. Bankens tapskostnad utgjorde på samme tidspunkt henholdsvis 13 og 9,4 millioner kroner. Finanstilsynet registrerer fra styrets svarbrev at banken gjennomfører tidlige tapskonstateringer og ettergir gjeld på engasjementer som vurderes tapsutsatt, noe styret vurderer er en konservativ praksis. Det framgår av styrets svarbrev at styret vurderer at tapskonstatering og ettergivelse av gjeld i enkelte tilfeller vil kunne være det som bidrar til å friskmelde tapsutsatte engasjementer. Finanstilsynet konstaterte under det stedlige tilsynet at banken har fulgt denne praksisen over flere år for et konkret engasjement.

IFRS 9 omtaler tapskonstatering i to bestemmelser³. Banken skal konstatere tap når den ikke har rimelige forventninger om å kunne gjenvinne utestående lån. Banken bør også konstatere tap dersom banken planlegger å tiltre pant og forventer at pantet kun vil dekke deler lånet og det ikke kan forventes ytterligere innbetalinger på lånet. Finanstilsynet etterlyste i foreløpig rapport bankens retningslinjer for konstatering av tap gjennom ettergivelse av gjeld i engasjementer som løper videre og ikke overtas av banken. Finanstilsynet registrerer fra styrets svarbrev at styret vil vurdere retningslinjer for konstatering av tap. Finanstilsynet minner om at banken i noter til regnskapet skal redegjøre for hvilken nedskrivningspraksis den har ved konstatering av tap og hvilke beløp som er konstatert tapt, men som banken følger opp, jf. IFRS 7.35Fe) og 35L.

Finanstilsynet vurderer bankens praksis knyttet til lån som går direkte fra trinn 1 og 2 til konstatert tap, ikke å være i tråd med IFRS 9 og kravet om å vurdere "vesentlig økning i kredittrisiko". Videre må banken vurdere om andre engasjementer mot samme kunde har en vesentlig økning i kredittrisiko. Vesentlige endringer i låntakers forventede resultater og atferd, får effekt for alle lånene, jf. IFRS 9.B5.5.17 h) og n). Finanstilsynet har reist dette spørsmålet i forbindelse med gjennomgang av ett engasjement omtalt ovenfor, hvor banken ikke har klassifisert lånene i trinn 3. Finanstilsynet merker seg fra styrets svar at ingen øvrige engasjementer har blitt behandlet på samme måte etter 2017.

Retting av feil og estimatendringer

Finanstilsynet viser til regnskapsstandarden IAS 8 som omhandler retting av feil og estimatendringer i den finansielle rapporteringen. Banken må vurdere om økte nedskrivninger på dette engasjementet skulle ha vært regnskapsført i tidligere regnskapsperioder. Hvis feilen er vesentlig, må dette korrigeres med tilbakevirkende omarbeiding i neste rapportering. Det betyr at i kvartalsrapporten for tredje kvartal 2019, må sammenligningstallene for resultatet og for balansen, samt notene omarbeides, jf. IAS 8.42.

Hvis banken etter vurdering av reglene i IAS 8, er av den oppfatning at økte nedskrivninger skal føres fremadrettet/prospektivt over resultatet i kvartalsrapporten for tredje kvartal 2019, er det nødvendig med gode noteopplysninger som forklarer brukerne av regnskapet årsaken til de økte nedskrivningene, jf. IAS 8.39.

Styrets involvering i kredittarbeidet

Styret legger opp periodisk gjennomgang av et definert antall store engasjementer. Finanstilsynet noterer fra styrets svarbrev at styret anser gjennomgang av et definert antall av bankens største engasjementer som omfattende og detaljert. Det fremgår at styret vurderer at alle vesentlige forhold blir vurdert i gjennomgangen og i praksis er å anse som en "intern fornyelse"

Det er Finanstilsynets vurdering at dokumentasjon til gjennomgangen primært er bygget opp rundt sikkerhetene og gjeldsgrad. Finanstilsynet etterlyste i foreløpig rapport at gjennomgangen bedre dekket tilbakebetalingsevne, risiko og kredittstrategi, samt vesentlige forutsetninger og begrunnelser for verdsettelse av sikkerheter og eventuelt høy belåningsgrader. Antall engasjementer, hvorav flere er gruppet (konsolidert) og til dels kompliserte, innebærer at alle relevante forhold nødvendigvis ikke dekkes i gjennomgangen.

³ Jf. IFRS 9.5.4.4. og IFRS 9.B5.4.9. Konstaterte tap er omtalt som "write-offs" i regnskapslitteraturen og oversatt til nedskrivninger i den norske oversettelsen av IFRS 9 og IFRS7.

Finanstilsynet vurderer at engasjementer av en bestemt størrelse eller kredittkvalitet bør underlegges en årlig "intern fornyelse" i form av en oppdatert kredittsak. Finanstilsynet vurderer også at styrets konklusjoner i styrets behandling av kredittrisiko og kredittengasjementer med fordel kan gjengis mer utfyllende i styrereferatene.

Styring og kontroll av likviditetsrisiko

Strategi og policy

Finanstilsynet noterer fra styrets svarbrev at en vil vurdere å forankre flere av bankens rammer for likviditetsrisiko i styrets policydokument for likviditetsrisiko.

Innskuddsdekning og innskuddskonsentrasjon

Finanstilsynet vurderte i foreløpig rapport at rammen for innskuddsdekning er satt lavt gitt at styret ønsker å holde en generelt lav likviditetsrisiko. Finanstilsynet registrerer at styret vil øke kravet til innskuddsdekning ved neste policyrevisjon.

Stresstester og beredskapsplan

Finanstilsynet vurderte i foreløpig rapport at manglende stresstesting av likviditetsrisiko indikerer svakheter i bankens styring og kontroll på likviditetsrisikoområdet. Resultatet av stresstesten skal ligge til grunn for utarbeidelse av strategi, rammer og beredskapsplan, jf. likviditetsforskriften §8. Banken skal dokumentere vurderinger og konklusjoner ved fastsettelse av likviditetsstrategi i styrereferatet, jf. likviditetsforskriften § 2. Finanstilsynet har merket seg opplysningene i styrets svarbrev om at stresstest for likviditet vil bli tillagt større vekt i kommende ICAAP, samt at likviditetsrisiko nå er inkludert i den kvartalsvis risikorapporteringen. Finanstilsynet forventer at banken utarbeider stresstester som tilfredsstiller likviditetsforskriftens § 8. Videre forventes det at banken regelmessig vurderer forutsetningene som inngår i analysen.

Bankens beredskapsplan på likviditetsrisikoområdet tar utgangspunkt i omfanget av likviditetskrisen. Det er skissert ulike tiltak som kan iverksettes, men beredskapsplanen angir ikke hvor mye finansiering som kan hentes inn som følge av angitte tiltak, hvor lang tid det tar å skaffe finansiering og prioritering av tiltak. Finanstilsynet legger til grunn at dette vurderes ved oppdatering av beredskapsplanen.

Uavhengig kontroll

Bankens system for styring og kontroll av likviditetsrisiko skal jevnlig evalueres av uavhengig kontrollfunksjoner, jf. § 13-5 i finansforetaksloven. Den uavhengige kontrollen skal være til nytte og støtte for styret og ledelsen, og evalueringen bør dekke forhold angitt i *Finanstilsynets modul for likviditetsrisiko - Evaluering av styring og kontroll*⁴. Det fremgår av styrets svarbrev at styret finner konklusjonen i attestasjonsuttalelsen, sammen med det som må forstås som en muntlig gjennomgang av ekstern revisor, som dekkende for styrets og ledelsens behov for uavhengig evaluering.

Styring og kontroll av markedsrisiko

Rammer og rapportering

Finanstilsynet pekte i foreløpig rapport på at banken ikke hadde satt ramme for spreadrisiko, slik beste praksis tilsier. Finanstilsynet noterer fra styrets svarbrev at styret vil fastsette rammer for spreadrisiko.

⁴ <https://www.finanstilsynet.no/contentassets/d9ba53139c6c4ab2923387dfde40b8c0/modul-for-likviditetsrisiko---evaluering-styring-og-kontroll.pdf>

ETTERLEVELSE AV HVITVASKINGSREGELVERKET

Organisering

Administrativ leder er bankens hvitvaskingsansvarlig, jf. § 8 i hvitvaskingsloven. Administrativ leder er en del av bankens ledergruppe og har blant annet også ansvar for risikostyringsfunksjonen og etterlevelse. Utførende oppgaver for å følge opp antihvitvaskrutinene er delegert til riskmanager, som rapporterer til hvitvaskingsansvarlig. Finanstilsynet viste i foreløpig rapport til Finanstilsynets Rundskriv 8/2019 datert 31.5.2019, "Veileder til hvitvaskingsloven", hvor blant annet hvitvaskingsansvarliges ansvar og organisering er omtalt. I små foretak kan hvitvaskingsansvarlig være plassert i andre linje, men det skal i slike tilfeller foreligge en dokumentert, risikobasert begrunnelse for dette, herunder med vurderinger av risikoene som kan oppstå ved at andrelinjen vil kontrollere eget arbeid. Det klargjøres også i veiledningen at hvitvaskingsansvarlig ikke kan være samme person som etterlevelsansvarlig. Finanstilsynet ba i den foreløpige rapporten om styrets vurdering av organiseringen opp mot kravene i hvitvaskingsloven og Finanstilsynets rundskriv. Styret skriver i sitt svarbrev at det anser bankens organisering å være "i orden og mest hensiktsmessig", og at det ikke er utnevnt en særskilt etterlevelsansvarlig jf. § 35 (2) i hvitvaskingsloven, og at det ikke vurderer dette å være i strid med CRD IV-forskriftens § 30. I svarbrevet opplyses videre at styret vil påse at en begrunnelse for å ha hvitvaskingsansvarlig i andre linje vil bli tatt inn i bankens AHV-policy. Styret begrunner videre at det eneste praktiske alternativ til dagens organisering ville være at administrerende banksjef ble hvitvaskingsansvarlig. Styret vurderer dagens organisering bedre enn et slikt alternativ, og begrunner dette blant annet med at administrerende banksjef uansett har et juridisk ansvar som øverste leder, og med at Administrativ leder i tillegg har et formelt AHV-ansvar i sin stilling. Arbeidsdeling skjer gjennom at riskmanager har fått delegert de "utførende" oppgavene, mens Administrativ leder stiller i styremøtene og rapporterer til styret på compliance.

Finanstilsynet peker på at den etterlevelsansvarlige etablert i henhold til § 30 i CRD IV-forskriften har ansvar for foretakets etterlevelse av regelverket, herunder også regelverket for hvitvasking. Etterlevelsansvarlig og hvitvaskingsansvarlig kan ikke være samme person, og Finanstilsynet legger til grunn at styret endrer organiseringen slik at ansvar for etterlevelse og hvitvasking skilles.

Finanstilsynet forutsetter at banken har en dokumentert, risikobasert begrunnelse for plassering av hvitvaskingsansvarlig i annenlinje, herunder med vurderinger av risikoene som kan oppstå ved at andrelinjen vil kontrollere eget arbeid.

Risikovurdering

Finanstilsynet pekte på at risikovurderingen inneholdt få kvalitative vurderinger, at vurderingen bar mer preg av opplisting enn risikovurdering, og at hvitvaskingstiltakene skal være risikobaserte med mest fokus på forhold hvor risikoen vurderes høyest. Finanstilsynet noterer av styrets svarbrev at styret vil påse at risikovurderingen videreutvikles og at ytterligere tiltak vil prioriteres etter fornyet vurdering av risikonivå. Finanstilsynet forventer at risikovurderingen er fyllestgjørende.

Etterlevelse

Finanstilsynet ba i den foreløpige rapporten om status på antall kunder som ikke er etablert i tråd med lovens krav, og om en detaljert plan for å sikre etterlevelse av lovens krav til kundetiltak jf. § 12 og § 13 i hvitvaskingsloven, og løpende oppfølging av kundeforhold §24. Det fremgår av styrets svarbrev at alle bankens kunder er underlagt løpende oppfølging, og at det for kundeforhold etablert før 15. april 2009 er arkivert kopi av legitimasjon og kundeerklæringskjemaer i papirarkiv.

[REDACTED]

Styret har satt frist for innhenting av kundeerklærings skjemaer til oktober 2019 og innhenting av manglende dokumentasjon til november 2019. Finanstilsynet legger til grunn at banken innen utgangen av året etterlever lovens krav og ber om en oppdatert statusrapport på manglende dokumentasjon per årsslutt 2019.

Finanstilsynet mottok i forbindelse med tilsynet en oversikt over bankens 10 største kunder med høy hvitvaskingsrisiko, og ba i foreløpig rapport om bankens kommentarer til hvorfor kundene vurderes som høyrisiko, hvilke tiltak som var blitt gjennomført på bakgrunn av klassifiseringen, og hvordan de løpende tiltakene var påvirket av høyrisikoklassifiseringen. Finanstilsynet finner informasjonen mottatt fra banken mangelfull og finner det kritikkverdig at det for mange av kundene ikke er oversendt kommentarer som forespurt. Basert på det mangelfulle grunnlaget kan det synes som banken ikke i tilfredsstillende grad har en risikobasert innretting av kundetiltakene. Finanstilsynet bemerker at det er kundeforholdets formål og tilsiktede art som skal legges til grunn for vurdering av risiko for hvitvasking og terrorfinansiering knyttet til kunden. Det skal være en risikobasert innretting av kundetiltakene, og kunder klassifisert med høy risiko skal være de hvor banken anser risikoen for at kunden gjennom bruk av bankens produkter, eksponerer banken i størst grad for hvitvasking og terrorfinansiering.

Finanstilsynet pekte i den foreløpige rapporten på at det var manglende legitimasjon eller stiftelsesdokumenter i mange av de gjennomgåtte enkeltsakene, og ba om styrets kommentarer. Styret skriver i sitt svar at flere av dokumentene ikke var kommet med i oversendelsen til Finanstilsynet på grunn av systemmessige utfordringer, og lister i sitt svar flere aktiviteter som er intensivert eller etablert for å bedre kvaliteten av kundetiltak og dokumentasjonsinnhenting. Finanstilsynet legger til grunn at banken gjennomfører tiltak for å rette utestående mangler i enkeltsakene.

Kopi av dette brevet bes sendt eksternt revisor.
For Finanstilsynet

Linda Støle Hårstad
seksjonssjef

Finn Ove Arnestad
tilsynsrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ikke håndskrevne signaturer.